

Grondwettelijk Hof, arrest nr. 123/2022 van 13 oktober 2022

Artikel 23 van de Grondwet – Standstill – Belastingwetgeving – Waals Gewest – Vervanging van de belastingaftrek voor de eigen en enige woning door een belastingvermindering – Verhoging van het belastbaar inkomen – Gevolgen voor de tegemoetkomingen voor personen met een handicap

---

1. Het Arbeidshof van Luik heeft prejudiciële vragen gesteld aan het Grondwettelijk Hof met betrekking tot de situatie van een begunstigde van een invaliditeitsuitkering. Deze begunstigde ontving niet langer een inkomensvervangende uitkering, maar alleen nog een integratietegemoetkoming, aangezien de belastingaftrek voor een eigen en enige woning is vervangen door een belastingvermindering. Deze wijziging van de belastingwetgeving heeft dus geleid tot een verhoging van het belastbaar inkomen van de begunstigde dat in aanmerking wordt genomen voor de berekening van de tegemoetkoming.

Een Waalse belastingwet had dus een pervers effect op de berekening van de tegemoetkoming. Het Grondwettelijk Hof werd gevraagd naar de bestaanbaarheid van deze wetgeving met artikel 23 van de Grondwet en de daarin vervatte *standstill*-verplichting.

2. Krachtens de bepalingen van de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de gemeenschappen en de gewesten zijn de gewesten sinds 1 juli 2014 exclusief bevoegd om belastingverminderingen en -kredieten toe te kennen met betrekking tot uitgaven voor het verwerven of het behouden van de eigen en enige woning. Zij kunnen de belastinggrondslag echter niet verlagen en zijn niet bevoegd om een belastingaftrek toe te kennen.

In het verleden voorzag het (federale) Wetboek van de inkomstenbelastingen echter in een belastingaftrek ter zake. Terwijl *de belastingvermindering* wordt afgetrokken van het inkomen dat de belastinggrondslag vormt waarop de belasting wordt berekend, wordt *de belastingaftrek* rechtstreeks afgetrokken van het bedrag van de door de belastingplichtige verschuldigde belasting (en heeft zij niet tot gevolg dat de belastinggrondslag wordt verminderd).

Op basis van de bevoegdheid van het Waals Gewest krachtens de bepalingen van de bijzondere financieringswet, wijzigt een programmadecreet van het Waals Gewest van 12 december 2014 ("houdende diverse maatregelen...") de regels voor de berekening van de belastingvermindering. Het programmadecreet is van toepassing vanaf het belastingjaar 2015.

3. Dit Waalse decreet had een onverwacht effect op de berekening van de tegemoetkomingen voor personen met een handicap.

Volgens de wet van 27 februari 1987 betreffende de tegemoetkomingen aan personen met een handicap en het koninklijk besluit van 6 juli 1987, zijn de inkomsten die in aanmerking worden genomen voor de toekenning van een tegemoetkoming "*de inkomsten van de personen met een handicap en de inkomsten van de persoon met wie hij een huishouden vormt*", met dien verstande dat het gaat om "*gezamenlijke en afzonderlijke belastbare inkomsten die in aanmerking worden genomen voor de aanslag inzake personenbelasting en de aanvullende belastingen*".

De vervanging van een belastingaftrek door een belastingvermindering leidt tot een verhoging van het belastbaar inkomen en bijgevolg tot een verhoging van het inkomen dat in aanmerking wordt genomen voor tegemoetkomingen voor personen met een handicap.

4. Nadat het Hof had vastgesteld dat de vervanging van de belastingaftrek door een belastingvermindering ertoe had geleid dat de ontvanger van de tegemoetkomingen voor personen met een handicap een lagere uitkering ontving, oordeelde het Hof dat de betrokken regeling in strijd was met artikel 23 van de Grondwet en met de standstill-verplichting.

Het Hof oordeelde dat de aanzienlijke vermindering van het beschermingsniveau voor de personen met een handicap die het recht op een inkomensvervangende tegemoetkoming verliezen als gevolg van de vervanging van de belastingaftrek voor de eigen en enige woning door een belastingvermindering, zonder dat hun werkelijke inkomen stijgt, door geen enkele reden van algemeen belang wordt gerechtvaardigd.

5. In het dictum oordeelt het Hof dat de schending van artikel 23, lid 3, tweede alinea, van de Grondwet is vastgesteld *"doch uitsluitend in zoverre die bepalingen niet gepaard gaan met een gelijktijdige wijziging van de wet- en regelgeving betreffende de tegemoetkomingen aan personen met een handicap die een dergelijke aanzienlijke vermindering van het beschermingsniveau vermijdt"*.

Het is dus niet de Waalse wetgever die de ongrondwettigheid moet verhelpen, maar de federale staat. Bovendien kon het Gewest dit niet doen, aangezien de bijzondere financieringswet enkel toelaat belastingverminderingen en -kredieten toe te kennen met betrekking tot uitgaven voor het verwerven of behouden van een eigen en enige woning.

De federale staat heeft dus artikel 23 van de Grondwet geschonden, dat hem verbiedt een het beschermingsniveau van de sociale rechten aanzienlijk te verminderen, ook al is die vermindering het onrechtstreekse gevolg van een fiscale bepaling die onder de gewestelijke bevoegdheid valt. En alleen de federale staat kan deze schending ongedaan maken door eenvoudigweg het koninklijk besluit van 6 juli 1987 te wijzigen, dat bepaalt welk inkomen in aanmerking moet worden genomen voor de tegemoetkomingen voor personen met een handicap. Een zaak die niet gespeend is van paradoxen... In ieder geval is het een geluk dat het Hof deze ongetwijfeld onvrijwillige maar niettemin ongerechtvaardigde inbreuk op de sociale grondrechten van personen met een handicap heeft veroordeeld.